

Handläggare
Marithe Eriksson
08-508 28 172
marithe.eriksson@stockholm.se

Idrottsnämnden
1320000000
Box 8313
104 20 STOCKHOLM

FÖRELÄGGANDE ATT UTREDA BADVATTENKVALITET SAMT ATT KOMPLETTERA EGENKONTROLLEN - ÅKESHOVS SIM- OCH IDROTTSHALL

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden förelägger Idrottsnämnden med org. nr. 212000-0142 att gällande Åkeshovs sim- och idrottshall;

1. utreda och redovisa förslag till åtgärder på hur badvattenkvaliteten kan förbättras så att halten THM varaktigt klarar Socialstyrelsens riktvärden,
2. redovisa rutin för kontroll av antal badande och toppbelastningar,
3. redovisa reviderade städrutiner vilka inkluderar höghöjdsstädning, ex rengöring av ventilationsdon,
4. redovisa hur regler/information om hygienrutiner förmedlas till externa nyttjare av badet,
5. redovisa kemikalieförteckning för städkemikalier, samt
6. redovisa rutin för hantering av farligt avfall.

Punkt 1 ska kostnadsberäknas.

Ovanstående ska snarast redovisas till miljöförvaltningen skriftligen, dock senast 60 dagar efter delgivning av detta beslut.

Bakgrund

Angående legionellasäkerhet

Vid möte med idrottsförvaltningen den 9 februari 2012 framkom att det eventuellt förelåg brister i VVS-installationer, och då särskilt i varmvattensystemen, vid vissa simhallar. Miljöförvaltningen vände sig samma datum till idrottsförvaltningen och fastighetskontoret med fråga om samlad förteckning över vilka simhallar som har 38-gradigt varmvatten i hela varmvattensystemet och vilka säkerhetsarrangemang som finns på dessa anläggningar och om riskbedömningar genomförts. Underlag skulle tas fram till den 15 april 2012.

Vid inspektion vid Åkeshovs sim- och idrottsanläggning den 24 oktober 2012 lämnades uppgift om att brister förevarit när det gäller frammatning av varmvatten till duschar. I den inspektionsrapport miljöförvaltningen skickade till idrottsförvaltningen den 1 november 2012, ombads verksamhetsutövaren att redovisa hur länge problemen varat, vilka temperaturintervall på varmvattenledningar som varit och när brister åtgärdats. Vidare skulle idrottsförvaltningen redovisa hur egenkontrollen på temperatur på utgående och återcirkulerat vatten i vvc-systemet utförts samt hur egenkontroll på övrigt installerat legionellskydd fungerat.

Den 25 januari 2013 inkom redovisning från idrottsförvaltningen. Av redovisningen framkom bl. a att samtliga simhallar är utrustade med varmvattencirkulation (vvc) med larm på cirkulationspumparna och att återkommande rondering utförs av maskinister som bl. a kontrollerar temperaturer. Vid renoveringar genomförs grundliga genomgångar av vattenledningarna där blindledningar åtgärdas. För anläggningar som inte genomgått renovering har detta inte genomförts. En lista bifogades till redovisningen med tekniska uppgifter om simhallarnas varmvattensystem. Av denna redovisning framkom att Åkeshovs sim- och idrottshall har 60-gradigt vatten från sin undercentral. Centralblandare till 38 grader C sker i centralblandare vid duschrum. Duscharna är utrustade med hetvattenspolning nattetid. Kompletterande redovisning lämnades den 15 februari 2013. I samband med renovering 2010 hade felaktigt val av blandningsventiler efter värmeväxlare installerats, vilket ledde till att varmvattendistributionen inte klarades vid toppbelastning. Bristen hade åtgärdats. Utifrån denna redovisning gjorde miljöförvaltningen bedömningen att vidare handläggning inte behövdes avseende denna fråga vid simhallen.

Inspektionen 24 oktober 2012 – tillsyn på egenkontrollen

Åkeshovs sim- och idrottshall står inför beslut om totalrenovering. Det innebär att synpunkter på slitage i stort sett inte tas upp i föreläggandet, även om det i inspektionsrapporten framhålls att sådana problem kunde konstateras i simhallen. Bristerna i egenkontroll, dokumentation och rutiner, behöver dock åtgärdas.

De brister som noterades var att det;

- saknades rutin för att hålla koll på antal badande (viktigt att veta så att driften kan anpassas och reningsanläggningen inte överbelastas),
- finns vissa brister i städ- och hygienrutiner,
- saknades kemikalieförteckningar,
- saknades absorptionsmedel i händelse av spill,
- saknades rutin för hantering av farligt avfall,
- eventuell teknisk brist i vvc-system (se under legionellasäkerhet ovan), samt
- finns otydlighet när det gäller ansvarsfördelningen.

Vid inspektionen var ventilationsdon i dusch- och omklädningsrum mycket smutsiga. Lavar i ryggstöd på damernas bastu var så pass slitna att de var svåra att

hålla hygieniska och utgjorde en direkt skaderisk. I det fall det drar ut på tiden innan renovering av anläggningen påbörjas bör detta åtgärdas snarast.

Kopia på senast utförda ventilationskontroll överlämnades. Den utfördes 2010 och var godkänd. Nästa ventilationskontroll är planerad att utföras under 2013.

Inspektionsrapporten skickades till berörda den 1 november 2012.

Den 29 november 2012 inkom generell redovisning om ansvarsfördelning genom handläggningen i ett annat ärende. Miljöförvaltningen gjorde bedömningen att denna ansågs svara mot behovet av redovisning också gällande Åkeshovs sim- och idrottshall.

Vid möte mellan idrottsförvaltningen, fastighetskontoret och miljöförvaltningen den 25 januari 2013 påmindes om att redovisa kompletteringar enligt följande:

- Redovisa hur toppbelastningen beräknas/kontrolleras. Uppgift ska lämnas om toppbelastning på bassängerna.
- Redovisa hur hygienregler kommuniceras med externa klubbar/användare av simhallen.
- Redovisa med foto eller produktblad att absorptionsmedel i händelse av spill av flytande riskklassificerade kem införskaffats.
- Redovisa kemikalieförteckning gällande städkemikalier.
- Redovisa rutin för farligt avfall.
- Redovisa med foto att slitna lavar i ryggstöd på översta bänken i damernas bastu åtgärdats.
- Redovisa att rengöring av ventilationsdon ingår i städschema.

Redovisning enligt de ovanstående skulle inkommit senast till den 28 februari 2013.

Den 29 januari 2013 inkom kemikalieförteckning för badvattenkemikalierna.

Den 1 mars 2013 inkom redovisning om att absorptionsmedel införskaffats, foto bifogades.

I de inkomna analyssvaren januari 2012 – t o m juni 2013 finns inga bakterieöverskridanden vid Åkeshovs sim- och idrottsanläggning, men däremot upprepade överskridanden av Socialstyrelsens riktvärden för kemiska parametrar, i synnerhet THM (trihalometaner).

Motivering

Tillämpliga bestämmelser

Av 2 kap. 1 § miljöbalken (1998:808) framgår att en verksamhetsutövare ska kunna visa att verksamheten följer de förpliktelser som följer av andra kapitlets allmänna hänsynsregler.

Av 2 kap. 2 och 3 §§ miljöbalken framgår att den som bedriver verksamhet, dels är skyldig att skaffa sig den kunskap som krävs med hänsyn till verksamhetens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön och dels vidta de skyddsåtgärder och försiktighetsmått som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Av 2 kap. 7 § miljöbalken framgår att kraven på hänsyn enligt 2 kap. 2-5 §§ gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning skall särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder.

Med olägenhet för människors hälsa enligt 9 kap. 3 § miljöbalken menas en störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig.

Av 9 kap 3 § miljöbalken följer att med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig.

Av 9 kap. 9 § första stycket miljöbalken framgår att lokaler för allmänna ändamål skall brukas på ett sådant sätt att olägenheter för människors hälsa inte uppkommer. Vidare framgår av andra stycket att ägare eller nyttjanderättshavare till berörd egendom ska vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att hindra uppkomsten av eller undanröja olägenheter för människors hälsa

Enligt 26 kap. 9 § miljöbalken får en tillsynsmyndighet i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att denna balk samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas.

Enligt 26 kap. 21 § miljöbalken får en tillsynsmyndighet förelägga den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som det finns bestämmelser om i denna balk eller i föreskrifter som meddelats med stöd av balken, att till myndigheten lämna de uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen.

Enligt 26 kap 19 § första stycket miljöbalken ska den som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärder som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverka miljön fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar.

Av 26 kap. 22 § följer att den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön eller den som annars är skyldig att avhjälpa en olägenhet från sådan verksamhet är skyldig att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen.

Ytterligare bestämmelser om verksamhetsutövers skyldigheter att bedriva egenkontroll finns i förordning (1998:901) om verksamhetsutövers egenkontroll (1998:901) (egenkontrollförordningen). Av 4-7 §§ egenkontrollförordningen framgår att verksamhetsutövaren skall ha rutiner för att fortlöpande kontrollera att utrustning m.m. för drift och kontroll hålls i gott skick, för att förebygga

olägenheter för människors hälsa och miljön, att riskerna för verksamheten från hälso- och miljösynpunkt fortlöpande och systematiskt ska undersöka och bedömas samt att resultatet av undersökningar och bedömningar skall dokumenteras.

Om badvattenkvalitet

THM (trihalometaner) är en sammanfattande förkortning för kemiska föreningar som bildas i bassängbadvatten vid reaktionen mellan halogener (t.ex klor och brom) och organiska föreningar. De fyra vanligaste är kloroform (triklormetan), bromdiklormetan, dibromklormetan och bromoform (tribrommetan). Vid klorerade bad utgörs merparten (~90 %) av kloroform. THM är förhållandevis lösliga i vatten. De kan även förångas och avdunsta från vattenytan. Exponering för THM sker främst via inandning, men upptag sker också via hud och kallsupar. Det internationella cancerforskningsinstitutet har klassificerat kloroform som möjlig cancerframkallande för människa

Nämndens bedömning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer att det är rimligt att Idrottsnämnden redovisar det finns fungerande och dokumenterade rutiner för städning, hygien, kemikaliehantering och hantering av farligt avfall. Detta är viktigt för att motverka miljö- och hälsorisker. När dessa rutiner inte finns skriftligt dokumenterade är det i strid mot bestämmelserna i förordningen (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens bedömmer vidare att idrottsnämnden i egenskap av verksamhetsutövare vid simhallar och övriga idrottsanläggningar i staden har ett ansvar att säkerställa att halter av kemiska biprodukter såsom trihalometaner (THM) och bundet klor hålls låga i badvattnet.

Utgångspunkten för nämndens bedömning är Socialstyrelsens diskussion i Bassängbad, hälsorisker, regler och skötsel. Socialstyrelsen grundar sina rekommendationer på en utredning av WHO som innebär att verksamhetsutövare till bassängbad behöver arbeta aktivt med utredning/ åtgärder om värdet på THM överstiger 100 ug/l. Trots att risken anses liten är det viktigt att exponering för THM minimeras. Vid förhöjda nivåer i vattnet, dvs. över 100 ug/l, behöver orsaken utredas så att åtgärder kan vidtas.

Eftersom Åkeshovs sim- och idrottsanläggning under 2012 - 2013 haft ett flertal provsvar där Socialstyrelsens riktvärde överskrids, är det rimligt att utredning utförs och förslag inkommer hur vattenkvaliteten kan förbättras.

